

**A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság**

Pfv.VII.20.258/2012/10. szám

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság az A. Korlátolt Felelősségű Társaság felszámoló részéről meghatalmazott dr. Balogh István ügyvéd) által képviselt Korlátolt Felelősségű Társaság „felszámolás alatt” felperesnek a dr. Kósa Apollónia ügyvéd) által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Bács-Kiskun Megyei Bíróságon 8.G.40.256/2010. számon folyamatban volt és a Szegedi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Gf.I.30.352/2011/3. számú ítéletével befejezett perében, a jogerős ítélet ellen az alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes Kft. 2002. augusztus 16-tól kezdődően működik, az alperes a felperesi gazdasági társaság ügyvezetője volt a cég megalakulásától megbízatása megszűnéséig, 2007. augusztus 16-ig. A felperes tagjai 2002. október 3-ig az alperes, R. S. és L. P. voltak.

Az alperes a felperes nevében eljárva 2002. szeptember 2-án keretszerződést kötött önmagával, melyben rögzítésre került, hogy az alperes a felperestől egyedi kölcsönszerződés alapján kölcsönt igényelhet. A megállapodás 5. pontja szerint a jövőben létrejövő polgári jogi szerződések alapján keletkező követelések elévülési határideje 2 év. A 7. pont szerint a keretszerződés írásos felbontásáig az 5. és 6. pont alkalmazandó minden olyan polgári jogi szerződésre, melyet a szerződő felek már megkötöttek, vagy a

jövőben fognak megkötni, függetlenül attól, hogy az egyedi szerződés tartalmaz-e hivatkozást a keretszerződésre. A 8. pont szerint a feleknek - ha a keretszerződésben rögzített feltételektől eltérő feltételekkel kívánnak szerződést kötni - azt az egyedi szerződésben rögzíteni kell. A felperes ugyanilyen keretszerződéseket kötött L. P. és R. S. tagokkal is. A felperes 2002. szeptember 5-i taggyűlésén a tagok (R. S., L. P. és az alperes) egyhangúlag jóváhagyták a közöttük és a felperes között létrejött keretszerződéseket.

2002. október 3-tól kezdődően az adós tagja az E. Kft (ügyvezető: Sz. A.) 60 %-ban, valamint a R. és K. Kft. (ügyvezetői az alperes és R. S.) 40 %-ban.

A felperes és az alperes között 2004. december 1-én kölcsönszerződés jött létre, amely alapján a felperes 4.000.000 Ft kölcsönt nyújtott az alperesnek 10 %-os ügyleti kamat mellett, 2009. december 31-i visszafizetési határidővel. Az aláírás napján 1.800.000 Ft, december 8-án 1.800.000 Ft, december 10-én 400.000 Ft került kifizetésre az alperes részére. A felperes 2004. december 1-én hasonló konstrukciójú szerződést kötött 8.000.000 Ft összegben R. S.-al, a kölcsön kifizetésre került.

2005. június 16-án a felperes taggyűlése a kölcsönszerződéseket azzal a feltétellel hagyta jóvá, hogy az ügyleti kamatot 2005. január 1-től visszamenőlegesen 16 %-ra emelte, a kölcsön lejáratát pedig 2005. december 31-ben határozták meg.

A felperes 2006. október 13-án taggyűlést tartott, melyen a R. és K. Kft. tag ellenszavazata miatt elvetette azt a napirendi pontot, amely kötelezte volna az alperest, mint ügyvezetőt, a kölcsöntartozások visszafizetésének érvényesítésére.

A Fővárosi Bíróság 5.Fpk.01-07-006659 számú eljárásában a felperes felszámolását 2008. szeptember 25-én megindította, felszámolóként az A. Kft-t jelölve ki.

A felszámoló 2009. május 28-án felszólította az alperest a kölcsön visszafizetésére, melyre az alperes közölte, hogy a fennálló tartozást visszafizetni nem tudja, egyébként a követelés elévült. A felszámoló 2010. január 13-án kelt levelében ismét felhívta az alperest a kölcsön megfizetésére, hivatkozva arra, hogy a felek a kölcsön esedékességét 2009. december 31-ben határozták meg, a követelés tehát nem évült el.

R. S. szintén elévülésre hivatkozva utasította el tartozásának megfizetését.

A felperes módosított keresetében a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXIV. törvény (régi Gt.) 29.§-a, illetve a 2006. évi IV. törvény (új Gt.) 30.§ (2) bekezdése és a Ptk.339.§ (1) bekezdése

alapján elsődlegesen azt kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest kártérítés címén 13.993.367 Ft tőke, valamint ennek 2006. január 1-től a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű kamata megfizetésére. Másodlagosan 9.325.916 Ft megfizetésére kérte kötelezni az alperest, a R. S.-al szemben fennálló követelés behajtásának elmulasztása miatt. Keresetét arra alapította, hogy az alperes volt a társaság ügyvezetője, ezért kötelessége lett volna a társaság érdekeinek elsődlegessége alapján eljárni. Tudott a kölcsönszerződések lejáratának időpontjáról és a kikötött 2 éves elévülési időről, ennek ellenére nem intézkedett a behajtás érdekében, hagyta azokat elévülni. A követelés összegét a kölcsönök összege és kamatai alapján határozta meg.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a jogellenesség nem állapítható meg, mert a társaság érdekét szem előtt tartva úgy járt le, ahogyan az a vezető tisztséget betöltő személytől általában elvárható. Arra hivatkozott, hogy a társaság nem adott felhatalmazást a követelések behajtására, ezért esetleges intézkedése a taggyűlés határozatába ütközött volna. Ügyvezetői megbízatása lejárta után többször kezdeményezte a taggyűlés összehívását, azonban a többségi tulajdonos ezt nem tartotta szükségesnek. A felszámolás megindulása után az iratokat átadta a felszámolónak, melyek között a kölcsönszerződések módosítását tartalmazó iratok is megtalálhatók voltak. Mivel a L. Kft. 2007. február 16-án megtartott taggyűlésén, a jegyzőkönyv szerint, mind ő, mind R. S. elismerte a felperessel szembeni tartozását, a követelés elévülése megszakadt, a felszámolónak kellett volna az elévülés bekövetkezéséig azok behajtását kezdeményezni.

Az alperes előadta, hogy a másodlagos kereseti kérelem sem megalapozott, mert a R. S.-al szembeni követelés érvényesítéséhez is szükség lett volna az egyhangú taggyűlési határozatra. Egyikük sem vitatta a felperessel szembeni tartozás fennállását, azt kifejezetten elismerték, sőt ígéretet tettek a teljesítésre.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Álláspontja szerint a perbeli követelések elévülése 2005. december 31-e után megkezdődött, az alperes és R. S. 2007. február 16-án taggyűlési jegyzőkönyvbe foglalt tartozáselismerő nyilatkozata az elévülést megszakította, az csak 2009. február 16-án következett be. Emiatt megalapozatlan az a felperesi állítás, hogy a kölcsönszerződésből eredő igényeket az alperes hagyta elévülni. Az ügyvezető megbízatása 2007. augusztus 16-án lejárt, a társaság 2008. szeptember 25-től felszámolás alatt áll, az alperes felelőssége a felszámolás kezdő időpontját, illetve az iratanyag átadását követően már nem állhatott fenn. Mivel az alperesi mulasztást nem látta bizonyítottnak, megállapította, hogy a felperesi társaságnak az ügyvezető eljárása kapcsán nem keletkezett kára.

A felperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az

elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és kötelezte az alperest, fizessen meg a felperesnek, 15 nap alatt, 4.667.451 Ft-ot és ezen összeg után 2006. január 1-től a kifizetés napjáig terjedő időre, a naptári félév teljes idejére, az érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot. Ezt meghaladóan az ítéletet hatályon kívül helyezte és a pert megszüntette. Rendelkezett az eljárás költségeiről.

A Ptk.205.§ (1) és (2) bekezdése, 198.§ (1) bekezdése alapján megállapította, hogy a felek között 2002. szeptember 5-én nem jött létre semmilyen szerződés. A keretmegállapodás előszerződésnek nem tekinthető, abból szerződéskötési kötelezettség nem fakadt, mert a felek nem határozták meg, hogy a későbbi időpontban milyen tartalommal fognak egymással szerződést kötni. Utalt az irat. 3. pontjára, mely szerint a Kft. számára a keretmegállapodásból nem fakad kölcsönnyújtási vagyis szerződéskötési kötelezettség. Igaz, hogy az 5. pont tartalmazza, hogy a jövőben esetleg létrejövő szerződésekben az elévülési időt 2 évben határozzák meg, azonban ez szerződéses megállapodásként nem értelmezhető, mert a felek között 2002. szeptemberében nem jött létre olyan megállapodás, melyből fakadó követelésre ez a szerződéses rendelkezés vonatkozhatna. A jövőre szólóan tett szándéknyilatkozathoz semmilyen joghatás nem fűződik. Megjegyezte, hogy amennyiben a gazdálkodó szervezet és az ügyvezetője közötti kölcsönszerződésben az elévülési időt a felek valóban két évre csökkentik, ez a szerződési gyakorlatban szokatlan kikötés nyilvánvaló módon a jóerkölsbe ütközne (Ptk.200.§ (2) bekezdés). Így mint semmis kikötés nem gátolná a társaságot, hogy a kölcsönt az általános elévülési időn belül követelje vissza. Egy ilyen kikötés célja nyilvánvalóan a gazdálkodó szervezethez közelálló személy indokolatlan előnyben részesítése más adósokkal szemben, a hitelezői érdekek súlyos és nyilvánvaló sérelmével.

A kölcsönszerződés nem utal vissza a 2002. szeptember 5-i nyilatkozatra, az önálló ügylet. Ebben nem szerepel az elévülési idő csökkentése, ezért a követelések az általános 5 éves elévülési idő alatt érvényesíthetők. A felperes taggyűlése a megismert tartalommal létrejött kölcsönszerződés kapcsán hagyta jóvá az alperesi ügyvezető eljárását, nyilatkozatát, ezért ez a szerződési tartalom az irányadó.

Mivel az alperes 2005. december 31-ig nem fizette vissza a tartozását, azzal késedelembe esett.

A másodfokú bíróság az alperesnek és R. S.-nak a L. Kft. taggyűlésén tett tartozást elismerő nyilatkozatát nem értékelte elévülést megszakító jogi tényként, mert az nem a másik félhez intézett nyilatkozattal történt (Ptk.242.§ (2) bekezdés). Megállapította azonban, hogy a 2009. május végén történt írásbeli felszólítás megszakította az alperessel szembeni követelés elévülését. Ehhez képest a felperes az elévülési határidőn belül érvényesítette a kölcsön visszafizetése iránti követelését, ennek megfelelően az adós köteles a szerződésben vállalt kötelezettség

teljesítésére.

A felperes a kölcsön visszafizetésére, de más jogcímen, kártérítési alapon tartott igényt. A keresethez való kötöttség nem jelent jogcímmel kötöttséget, a követelés jogcímének helytelen megjelölése a bíróságot nem köti, a felhozott és bizonyított tényekre a bíróságnak kell alkalmaznia a jogszabályt (EBH2006.142.). A felperes a kölcsön visszafizetésére tarthatott igényt, keresete a Ptk.523.§ (1) bekezdése alapján megalapozott. A marasztalási összeget a tőke és a lejárt ügyleti kamatok alapján állapította meg.

A felperesnek az alperessel szembeni, a R. S.-nak nyújtott kölcsönrel kapcsolatos kártérítési igényét idő előttinek ítélte meg, ezért a pert ebben a részében hivatalból megszüntette. Kifejtette, hogy a szerződésen kívül okozott kár megtérítésére irányuló igény idő előtti, amíg a károsult a követelését a vele szerződéses jogviszonyban álló kötelezettel szemben nem érvényesítette. A szerződésen kívüli károkozóval szemben ugyanis a kártérítési követelés csak akkor válik esedékessé, amikor bizonyossá lesz, hogy a követelés a kötelmi jogviszony kötelezettjén nem hajtható be. Miután R. S.-al szemben a követelést a felperes még nem érvényesítette, kárigénye az alperessel szemben idő előtti.

Az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és új határozatban a felperes keresetének elutasítását, valamint a felperes perköltségben való marasztalását. Állította a Ptk.198.§ (1) bekezdésének, a 200.§ (1)-(2) bekezdésének, 205. § (1) bekezdésének, valamint tartalmában a Ptk. 242.§ (2) bekezdésének a megsértését.

Álláspontja szerint a 2002. szeptember 5-én kelt keretszerződés a felek között jogviszonyt keletkeztetett, s a szerződéses szabadság alapján köthettek a felek ilyen tartalmú szerződést. Egyezőkárattal állapodtak meg a jövőben létrejövő kölcsönügyleteik tekintetében az elévülési idő 2 évre történő csökkentésében. Kizárták a keretszerződésben a jövőben létrejövő követeléseik engedményezését is harmadik személyre. E két rendelkezést valamennyi jövőbeni szerződésükben alkalmazni rendelték. A szerződés szövege egészének értelmezéséből az a következtetés adódik, hogy ha a felek kölcsönszerződést kötnek, a keretszerződésben foglaltak a kölcsönszerződés részévé válnak. Mindezek alapján a keretszerződés atipikus szerződés, melynek rendelkezései nyilvánvalóan csak akkor lépnek hatályba, ha a felek egyedi kölcsönszerződéseket kötnek. A felek kölcsönös kötelezettség vállalása arra irányult, hogy az egyedi szerződések megkötése esetén alkalmazzák a keretszerződésben foglaltakat. Helytelen jogi következtetést vont le a másodfokú bíróság abból, hogy a kölcsönszerződés nem utalt vissza a keretszerződésre, hiszen az

alkalmazandó volt ettől függetlenül.

Nem értett egyet a másodfokú bíróságnak azzal a megállapításával, hogy ha megállapítható lenne az elévülési idő két évre csökkentése, az a jóerkölcsebe ütközne. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság a jóerkölcse fogalmát tévesen és jogszabálysértően értelmezte. A Gt. a társaság és tagjai közötti vagyoni jogi megállapodás megkötését nem tiltja és nem is szabályozza, ezért ezekre a Ptk. rendelkezései az irányadók. A felperes működése során a kölcsönügyletek a szokásos gazdasági gyakorlat részét képezték. A korábbi kölcsönöket az adósok rendre visszafizették, a hitelező pedig kamatnyereséget realizált.

Miután nem egyetlen kölcsönügyletet kötött a felperes, és a kölcsönt az alperes nem ügyvezetői minőségére tekintettel kapta, ezért nem állapítható meg, hogy mint ügyvezetőt előnyben kívánta volna részesíteni az alperest. A rövidebb elévülési idő általános jelleggel került meghatározásra, ebből alappal vonható le az a következtetés, hogy a felek akarata szerint az valamennyi adóssal kötött kölcsönszerződésre vonatkozik, illetve vonatkozott volna, ha további kölcsönügyletekre is sor kerül.

A felperesnek nincsenek kívülálló, harmadik személy adósai, akikkel szemben az előnyben részesítés értelmezhető lenne. A taggyűlés jóváhagyta a kölcsönszerződést, emiatt különösen nem állapítható meg a jóerkölcsebe ütközés,

Hivatkozott a L. Kft. taggyűlésén tett tartozáselismerő nyilatkozatra, melyet azért csatoltak be, hogy igazolják, mind az alperes, mind R. S. elismerték a tartozás tényét. A tartozáselismerésről a felperes többségi tulajdonosa is értesült. Formálisan szemlélve a L. Kft. jegyzőkönyve, mint írásbeli tartozáselismerés a felperes részére történő hivatalos közlésként is értelmezhető, mert ebben az időben még az alperes volt az ügyvezető. Ebből következően a felperes - az alperesen keresztül - értesült a tartozáselismerésről.

A felperes nem nyújtott be felülvizsgálati ellenkérelmet.

A Kúria a jogerős másodfokú ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján.

Elsőként azt kellett megvizsgálnia, hogy a Ptk. 198. § (1), 205. § (1) bekezdésébe ütközik-e a másodfokú bíróságnak az a megállapítása, hogy a felek között 2002. szeptember 5-én nem jött létre szerződés (keretszerződés).

A Kúria álláspontja szerint nem helytálló a jogerős ítéletnek ez a megállapítása. A felek a szerződési szabadság alapelvéből következően megállapodhatnak abban, hogy a jövőben létrejövő valamennyi szerződésüknek a megállapodásukban foglalt rendelkezése a részévé válik, s ez a felek viszonyában rájuk nézve kötelező. Ebből következően tehát a keretszerződésben meghatározottak a felek

között létrejött szerződések részévé vált.

Ugyanakkor a Kúria egyetért a másodfokú bíróságnak azzal a jogi álláspontjával, hogy az elévülési idő lecsökkentése a Ptk. 324. §-ában szabályozott öt évről kettő évre, a felperes és ügyvezetője (tagja) közötti viszonyban a jóerkölcsbe ütköző megállapodás, (Ptk.200.§ (2) bekezdés) ezért semmis. Az elévülési idő megrövidítése a gazdálkodó szervezethez közelálló személyt indokolatlan előnyben részesítette más, a felperes gazdálkodó szervezetnek tartozó adósokkal szemben, s az elévülés rövidebb idő alatt történő bekövetkezése, a hitelezői érdekek súlyos sérelmével járna.

Nem fogadható el az alperes arra történt hivatkozása, hogy a Gt. nem tiltja a társaság és tagja közötti vagyoni jogi megállapodást. A jelen eljárásban nem maga a kölcsönjogviszony létrejötte volt kérdéses, hanem az, hogy annak egy elemét a kölcsönt felvevő ügyvezető tekintetében - aki egyben a felperes kft. egyik jogi személy tagjának üzletrész tulajdonosa is - kedvezőbben állapították meg az általános rendelkezésekhez képest. Az alperes ugyan hivatkozott arra, hogy a felperes működése során a kölcsönügyletek a szokásos gazdasági gyakorlat részét képezték. E ténynek azonban abból a szempontból nincs jelentősége, hogy milyen hosszú az elévülési határidő. Annak sincs jelentősége, hogy ténylegesen tartoznak-e a felperesnek külső, harmadik személyek. Az indokolatlan előnyben részesítés elvi lehetőségének kell fennállnia ahhoz, hogy a szerződéses kikötés jóerkölcsbe ütközése megállapítható legyen, nem szükséges elem az, hogy abból valakinek ténylegesen hátránya származzék.

A fentiek alapján tehát a kölcsönszerződésből eredő követelés elévülése határidejének megrövidítését tartalmazó szerződéses nyilatkozat a jóerkölcsbe ütközik, ezért semmis. Ennek következtében a Ptk. 324. §-ában meghatározott általános öt éves elévülési határidőt kell figyelembe venni, melyre tekintettel a felperes alperessel szembeni követelése, annak érvényesítésekor nem évült el.

Nem vitásan a felperes a keresetét az alperessel, mint ügyvezetővel szemben kártérítésre alapította, a másodfokú bíróság azonban nem ezen a jogcímen, hanem a kölcsönügylet teljesítése alapján kötelezte az alperest a fizetésre. A más jogcímen történt marasztalást azonban az alperes a felülvizsgálati kérelmében nem támadta, ezért e tekintetben a Kúria nem vizsgálta felül a jogerős ítéletet.

A kifejtett indokokra tekintettel a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján - részben eltérő indokolással - hatályában fenntartotta.

A perveztes alperes köteles viselni a felülvizsgálati eljárásban felmerült saját költségét. Miután a felperes a felülvizsgálati eljárásban nem tett érdemi nyilatkozatot, költsége nem merült fel, számára a Kúriának nem kellett eljárási költséget megállapítania.

Budapest, 2013. január 31.

dr. Török Judit sk. a tanács elnöke, dr. Csőke Andrea sk. előadó
bíró, dr. Pethőné dr. Kovács Ágnes sk. bíró